



ընտանիքի դատակի տխրոսը, գիշերները լուսադիելով անառականոցներում և գինեխոներում: Ելգ տեսակ եւրոպական նացած (ի հարկէ զգեստով) հայ երի տաստըներ և արզէն հասակաւոր հայեր ամմամմն ընտանիքներից շատերին են ճանաչում կովկասեցիները, օրոնք անշուշտ կարգացիկ են այս ու այն լրագրում, թէ՛ այս ինչ քաղաքի՝ փախել անեղութեացի է իրեն յանձնուած գանձարարից 100,000 ռուբլի գործնաւով, այն ինչը բանտ նստեց իրեն յանձնուած գոմարները թղթախաղի մէջ տանով տալով, այսինչը փախաւ Լաով գողացած լինելու պատճառով, այն ինչը իր սր տունը 4 զանազան բանկերում գրաւ դնելով գոմարներն առաւ ու փախաւ, այս ինչի որդին զրկուեց հօր ժառանգութիւնից ու դատապարտուեց Միգիբ աքսորուելու թղթախաղի մէջ խաղաղանութիւն գործելու պատճառով, այս ի՛չ հարուստի սրբին արտասաճմանիս կառապարկութեան կողմէ քանտարանից, աքսորուեց իր ամբարդականութեան ու խաբէրանութեան պատճառով ևայն ևայն ևայն:

Ելզ է այն ուսումը և կրթութիւնը, որ տալիս են իրենց որդիներին հայ հա-  
րութաներից շատերը, մանաւանդ բա-  
գոնեցիները, շուշեցիները և շամսիցի-  
ները, ուրեմն այդ կորած սերնդի մա-  
սին մեր խօսքին աւելորդ է, որովհետ  
մենք չենք կարող արգելք լինել, որ այդ  
կատաղահարեց սեռատաացանները տապա-  
կուի իրենց հաճախեալն ճարպի մէջ,  
Բայց կան և խելացի, ազնիւ հարուստ-  
ներ, որոնք ճշմարտապէս սիրում են  
իրենց գաւաիններին և ուղարկում են  
նրանց Եւրոպա, Պարիզ, կամ իրենք  
անձամբ բերում են իրենց հետ և միշտ  
տալիս նրանց իրենց ուսումը կատարե-  
լաբարձելու Ելզդպիներին թիւր թէ և  
քիչ է, բայց կան, և մենք ուրախ ենք  
արձանագրել, որ նոյն իսկ Երբիգում  
կարելի է տեսնել այդպիսի ընտանիքն  
որ զաւակներ, որոնք զբաղւում են մա-  
թուր ուսմամբ և որոնք, ինչպէս էլ լի-  
նի, ապագայում որ և է օգուտ կրբերեն  
իրենց ծնողներին և ազգին ու մարդկու-  
թեանը: Միևնոյն ժամանակ նկատելի,  
շատ նկատելի է այն ցուալի երևոյթը,  
որ այդ ապահովուած ուսանողները և  
ուսանողուհիները չափազանց անանձ  
նացած են և տարբորնակ էգոիստու-  
նացած չեն ուզում ոչ մի առնչութիւն  
ունենալ այսպէս անուանուած ընդհա-  
նուր հայ ուսանողական աշխարհի հետ  
և չեն աշխատում որ և է լոյսի շտա-  
ւիդ մտցնել այդ խաւարի աշխարհի մէջ:

Իսկ այդ խառարի աշխարհի մէջ է ճիշտ այն ուսանողութիւնը, որ կոչոււմ է Գարգիի հայ ուսանողութիւն, որի աւելնը կայ, բայց ամառուրը չկայ, ուի անունով կատարուում է շարժարեւորութիւնին և խաբէութիւնինը, որը գոյութիւնն ստատագորի ստուելը թմբեցնում է հայի ուղեղը: Բնորոշել ճիշտ լուգբթական սահմանով այդ ուսանողութիւնն — անհարելն է, որովհետեւ հայ ուսանողական տիպ չկայ, այլ ամեն անհատ անձնին տիպ է, միայն դրանց ընդհանուր տրիպիալական յատկութիւնն է — այլ քատութիւն, սիվ յակակ կարտութիւն:

Հարուստներից դուրս՝ այն չըջանք, որ կոչուում է Պարզիք հայ ուսանողութիւն, բաժանում է երկու տեսակ ուսանողներ - 1) ապի՝ բնօրինաբալէս 1) ուսանողներ, որոնք եկել են Պարզի ուսանելու հաւատարմով կամ յուսալով որ և բարեբարի (անհատի թէ չըջանի) օգնութեան և 2) ուսանողներ, որոնք ոչ մի նիւթաւան միջոց չունենալով ուղղակի ախպարել են արել բնկնելու աշխարհի մտաւորաւ. կան կեդրոնը, ինչո՞ւ, իրենք էլ չգիտեն:

Երկրորդ տեսակի «տառանդների» մասին մենք ոչինչ չունի՛ք խօսելու հայ հասարակության հետ, որովհետև այդ հասարակության ինն անմիջական մեղ չունի նրանց կորստի վերաբերմամբ, որովհետև նրանք կամաւորապէս են լնկել կեանքի

այիբների մէջ և գուցէ այդ միջոցում  
նրանց որեւէ հոգեկան զուարճութիւն է  
պատճառում: Հարկաւ, չպէտք է արհա-  
մարել զրանց. հասարակութիւնը պար-  
տաւոր է հնաարքըրոհել այդ ուղղու-  
թիւնից և ծրագրից զուրկ երիտասարդ-  
ներով, պարտաւոր է նրանց համար ու-  
ղիղ ճանապարհ հարթել, բայց այդ մա-  
նով խօսելիս այժմ ծիծաղիկ կրկնէք,  
եբր մենք տեսնում ենք, որ հայ ազգի  
մէջ այնքան տարբերակաւ պատճանաչու-  
թիւն չկայ, որ նա կորստի չմասնէր  
գէթ այն ուսանողներին, որոնց նա ինք-  
նագոյն հպարտութեամբ որդեգրել է, որ-  
դեգրութիւնը հասկանալով այն ստորով,  
ինչ ստորով հասկանում է լաթէլ վարձող  
բազուեցի վաճառական:

Հաբիրուաւոր օրինակներից առաջ քերէք մէկը: Ահա օրինակ ձեզ մի ուսանող, որ եկել է Պարիզ ուսանելու՝ հիմնուած իրեն արուած «ազիւր» խոստումների վրայ: Այդ խոստումը նրան արել է կամ մի հարուստ բարերար, կամ մի ընկերական, բարեկամական շրջան, կամ մի հեռուոր շրջան, որ ցանկութիւն ունի ուսումնասացող հայ երիտասարդներին նպաստելու: Ուսանողը հասնելով Պարիզիւր բոլոր ունեցած տեսիլն է, գրեթե է որեւէ ֆակուլտետ, մի կեղեկ մրցելով օտարութեան մէջ հանդիպող դժուարութիւնների, անծանօթ լեզուի, անծանօթ շրջանի հետ շարունակում է իւր ուսումը: Ահա լրացաւ ամիսը և նրանից պահանջում են տան վարձը, ուսման վարձը, դպրոցական վարչութիւնը պահանջում է գնել գրքեր, գործիքներ, օժանդակ դասագրքեր և այլն: Նա թէ՛ և ճիշտ ամսի վերջին ոչինչ չէ ստացել իւր բարերարից կամ բարերարներից, բայց ոչինչ, հաստատած է», որ դա «պատահմունք» է, «թիւրմիտացութիւն» է, որ մինչև մի քանի օրը կըստանայ իրեն խոստացուած ամսականը, կըվճարէ պարտքերը, կըշարունակէ ուսումը: Ահա և հինգ օր, ահա և հինգ շաբաթ... ահա հինգ ամիս և ոչինչ չկայ: Օ՜, ընթերցող, որքան դիւրին է այս ամենը գրելը, բայց մի վայելեան խիղճ ունեցէք մտածելու այն վիճակի մասին, որին ենթարկւում է ուսանողն այդ 5 օր, 5 շաբաթ, 5 ամիս սպասելիս...

Վառվառուն յոյսերով, աշխատանքի  
ծառայելով և ապագայի գործունեություն  
խաղաղով բորբոքումե՛ն նա եկել է մոտ  
տեղ շարժման կեդրոնական մեծ քաղա-  
քը՝ յուսալով «ազնիւ» մարզկանց «ազ-  
նիւ» խօսքի վրայ և այժմ քաժուժ  
գործողութեան բաժանիկ կաթիլ առ կա  
թիլ, ամեն ժամ, ամեն օր- հանդիպելով  
կենսական սմենադառն, ամենատուկա  
լի հանգամանքների, որոնց վրայ նա  
երբեք չէ՛ր էլ մտածել։ Ահա լրացել է  
ամիսը, նա ոչ մի գրոշ չունի, որ  
պարտքը վճարէ, ո՛չ մի զբոշ չունի, որ  
գէլ՝ ցմամբ հաց ուտէ։ Բայց նա եկել  
է սովորելու։ Կարծում արածին։ Ամենու

գրանքն, որ քաղցած փորով անկարելի է ուտանել. իսկ նա միայն այժմ է՝ իմանում այդ... Ահա առաջին անկումն, առաջին սակարկությունն հպարտութեան և անձնական արժանապատուութեան հետ. նրա նամակները և պարտքով ուղարկած հեռագրերն անպատասխան են մնացել: Քաղցն սպանում է, մոռացուել է և հումալաբարներ, և ուսումը. քաղցն ամեն ինչ մոռացրել է: Ահա նա ծառեթ տեսնողի տան վեց սանդուղքները պար մորմորով բարձրանում է.. օգնություն խնդրելու: Ահա առաջին մոլբացականությունը և այն էլ անհետևանք. էյստեղ ևս նոյն քաղցն է. այս ուսանողը ևս սպասում է իւր բարեբարների օգնութեան: Ահա նա հին փորձուած ուսանողի մօտ, որ 30 տարի Պարիզում կեանք է վարել ինչպէս «Թուշոն երկ-ինից» և նրանից դատ է շահում, թէ ինչպէս անէ, որ քաղցից չմեռնէ. և տարօտվահար լսում է նրանից, թէ Ֆրանսիական ընկերութիւններ կան, որ օգնում են «արքայադուրքին», թէ հրկապ

տութարաններում նպաստներ են տալիս «աղբասներին», թէ «հրէական ընկե-  
րութիւն» կայ, որ անխտիր նպաստներ է տալիս, թէ «հայ որբերը» համար հիմնուած ընկերութիւն կայ, որ օգնում է «չբարեւորներին»: Ահա ձեզ նոր ուսում, որոնք զիտութիւն, որ ուսմանողը չգիտէր և որ այժմ սովորում է, սովորում է՝ ու-  
րովհետև քաղցը, անագործն քաղցը հա-  
լածում է նրան և ձգում է ստորու-  
թիւն, անկման, բարոյական մահուան  
գերկը:

Ուր մնաց համալսարանը, ուր մնաց  
գլխավորիչը, Բայց զգալիությունը  
պահպանել և մեղմանալ չգիտեմ, նա միայն  
շարունակ բարձրում է, առեւանգում և  
և ուստի կանոնները, և դատարանը, որ  
վանում է իւր «պարտքը չվճարող» ու-  
սանդիկը ղեկավարում։ Այնտեղ նա նոր  
դրացիներից սովորում է, թէ ինչպէս  
պէտք է չվճարել պարտքերը և թէ  
ինչպէս պէտք է նորերն աւելացնել։  
Այնտեղից ընկնում է հիւանդանոց և  
այդտեղ նոր դրացիներից սովորում է,  
թէ ինչպէս կարելի է ամբողջ ձմեռն  
անցկացնել հիւանդանոցում տար սենեակ  
և սենիդ ունենալու համար և այդ միջո-  
ցին նամակների գրել բարեբաղանքի և  
հաստատութիւնների՝ ամառուան համար  
պարտուտ հայրայնիւր նպատակով։

Ուր մնացին համալսարանը և ուսուցիչը՝  
 Եւ ահա հռանգով լի երկասարդի  
 լիդիարէն, որ մի քանի ամիս առաջ  
 մտնար լիւնիւր ըլլոր առհաստէշներն  
 ունէր, այսօր զուր տեսնում էր մի այ-  
 վաւետուած, տանջուած արարած, մի  
 քաղցած զազան, որ ընտիժեան օրէնքի  
 համմատ միայն մտածում է իր ողբա-  
 լի գոյութիւնը պահպանելու համար, ա-  
 յուրիս ամբողջ աշխարհը և նրա միջո-  
 յաւրիս սէջ պտտող ստայօր զաղախա-  
 ները:

Եւ ո՞վ է այն քաջ ու ազնիւ մարդը,  
 որ համարձակութիւն կունենայ մեղադ-  
 րութիւն ձգելու այդ դատակարգի երե-  
 յին, որ զոհ է մեր հասարակութեան  
 անբարեգործութեան, ստախոսութեան, ան-  
 պարտաճանաչութեան: Այո՛, այլասե-  
 ռութեւն է և այլասեռութեւն է այդ դատա-  
 կարգը, բայց ո՞վ է սեղաւորը, ո՞չ ազա-  
 րէյն այդ անպիտան հաստարկութիւնը,  
 որ իւր ձեռքով այրում է իւր ստունը,  
 իւր ձեռքով աւերում է իւր ստորատանը:

Ուրիշը մինչև անգամ չէր շարունակվել յօդուածը, այլ կանգ կառնէր այս կէտի վրայ, որովհետև չափազանց լաւ է երևում, թէ յորքան ողորմելի են այն ժողովները, որոնք հայ երկրաստարդու իրենցից հրաշխներ են պահանջում, և որոնք նրանց դահլճները դառնալով, սուր կայն մեր հասարակական կազմակերպութեան փտութիւնն առելի պարզ ցոյց տալու համար մենք դեռ ևս փաստեր չգտա ունինք բերելու նոյն այս խնդրին վերաբերեալ մեր հեռեկեայ յօդուածներին մէջ։

U. Zuhurovskaya

Պարիզ, 26 մարտի (Ն. տ.)

ᠲ ᠢ ᠨ ᠤ ᠯ ᠦ ᠭ ᠡ

Հանրային ինժեներները Գ. Խատի-  
սով և Գ. Բրախլովսկի Քիֆլիսը թաղա-  
քային վարչութեանը տուած մի յայտա-  
բարութեամբ արտօնութիւն են խնդրու-  
նազաւործելու համար Ներքնուղի պղղե-  
լու Սուրպիկ լեռան մէջ Բենթութեան  
փողոցից սկսած (Վլեյսամիւնսովսկայա  
փողոցի զիմայ) մինչև բուսաբանական  
պալէին, Դաբախանա գետակի վերին  
ջրվեժից մօտաւորապէս 70 սաժէն վերև:  
Ներքնուղին ունենալու է 90 սաժէն  
երկարութիւն և  $5\frac{1}{2}$  սաժէն լայնութիւն:  
Ներքնուղու բերանից երկաթի կամուրջ  
են շինելու շահալանի գետակի վրայ  
ներքնուղին շահագործելու համար խոր-  
նորում է 40 տարի ժամանակամիջոց,  
որից յետոյ ներքնուղին և կամուրջն  
անցնիւմ են քաղաքին ձրխաբա: Ներք-  
նուղի՝ ոտով անցնելու համար առնուժ

2, իսկ կառքով է կոպ : Եթէ ըստաբը կարգին փողոց շինի Գաբաշանի գետակի աջ ափին սկսած, որտեղ շինուելու է կամուրջը, մինչև բաղանիքներին փողոցը և եթէ հնարաւորութիւն լինի ձկաքաղը երկաթուղի անցկացնելու ներանանհ հրապարակին Վելեամինովսկայա փողոց-ում, ներքնուղով և կամքով մինչև բաղանիքների փողոցը, ապա այդ գիծին անցկացնելու արտօնութիւնը պիտի տրուի խնդրատուններին, եթէ բեկիկական անա-տուն ընկերութիւնը հրաժարուի այդ գիծը շինելուց : Իսկ եթէ անանուն ընկերութիւնը հրաժարուի և ինքը շինի այդ գիծը, ապա նա պարտաւոր է իւրաքանչիւր վազոնի համար վճարել 5 Է. իւր քանակի մէջ անցի համար առանձին և յարաձի համար առանձին : Այս վերջին դէպքում արտօնութիւն խնդրողները պարտաւորուում են վերացնել ոտով և կառքերով անցնելու համար առնուող վճարը : Քաղաքն իրաւունք ունի ներքու-ղին, կամուրջն և այլն գծել երբ կամենայ : Վերջինով արտօնադրեցիքն արած ծախ-սերը :

« Որքա՞մ, մարտի 30-ին, Թիֆլիսում սպասում է Բաաքրիայի պրինց Ժեորգը (Ֆրանչ-Իոգիֆ Կալսրի թոռը) իր շքամբով: Նրան ուղեկցում են, ի ինչի ալյուց, Հոսինյուէ Ղիլինեգիւրսոօի բաժանառանդ պրինժ Գէորգը, գերմ. արական պետական նախկին կանցլեր իշխ. Դոսինյուէի աւագ որդին և այլն: Սրբինձը Թիֆլիսում կըմնայ երկու օր և լայալ կըվերադառնայ Բաթում: Պրինձը անապարհորդում է ծպտեալ:

— Թիֆլիսի քաղաքային խորհուրդը  
Դարտի 5-ի նիստում, ինչպես յայտնի է,  
որոշել էր քաղաքային իրաւասունների  
ստաջիկայ ընտրութիւնները կատա-  
ւել ընտրողական մի ժողովի մէջ, Այդ  
սովորը մարտի 22-ին քննուում էր, եւ  
անպակաս ատենում, որը ինչ-ինչ  
պատճառներով որոշեց քաղաքային խոր-  
հրդի յիշեալ որոշումն անվաւեր համա-  
եղ է առաջարկել, որ քաղաքային խոր-  
հուրդը նորից քննի խնդիրը։ Այդ պատ-  
ճառով քաղաքային խորհուրդը, մարտի  
26-ին նիստում նորից քննութեան առնե-  
ով խնդիրը, 19 ձայնով 18-ի պէմ նո-  
րից որոշեց քաղաքային ընտրովի ինս-  
տատարել ընտրողական մի ժողովի մէջ,

[illegible]

— Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը որոշել է քաղաքային խորհրդին առաջարկել տարեկան 600 ռ. կենսաթոշակ նշանակելու Թիֆլիսի քաղաքային ուսումնարաններին տնտեսական մասի դառավարիչ պ. Գեորգ Բարխուդարեանին (Ջիլիբրի հրկեթի յայտնի լիարգմանչի)։  
Երբ ծերուկիեան պատճառով թողնում է իր պաշտօնը։

— Քաղաքի նահանգում եղջիրատուր  
անասունների ժանտախտի դեմ  
լուծելու համար յառկացյաժ է 20  
հազար ր :

— Թոմայի «Համէլտա» օպերն այս  
սեզոնի վերջին օպերն էր: Համէլտի  
հերը կուսակ. ում էր Եսկովիլը, Օֆելիայի  
հերը Երեկի Տնարացիին: Առհաստ,  
բաւ խորթ է Թոմայի եղբոր Փառուտ,  
Օսելլո, մանաւանդ Համէլտ, քանի որ  
կատիկական գրողներին կատիկական  
էջերը երգելով չէն կարող մեր մտքի  
ն զգացումներին վրայ այնպէս ներգոր-  
ծել, ինչպէս դրամաները ներկայացման  
մամանակ լինուէ: Հետեւաբար օպերն  
այդ կողմից մի որեւէ ապահովութիւն  
մղոնելու կարողութիւնն ունի զօրէն է. ես  
որովէ Համէլտը մի խեղճ բան էր. բարձր,

բարախը Տեառացիներ. Օֆելիան էր, Եւ  
այդ ոչ միայն նրա համար, որ Տեառա-  
ի ին շատ քայցրը, անուշ ձայն ունի և  
երբին կատարելութեան հասցրած եր-  
ուով է, այլ և Օֆելիան իբրև խելա-  
ւար արդէն խելքի բան չունի ասելու,  
սեպագարին, այն էլ երբ նա սիրուն և  
երոյշ աղչիկ է - երգէ է ղնական, եր-  
եց նա գեղեցիկ, բաժանեց ծաղիկները  
ոյնչպէս գեղեցիկ և մեռաւ աւելի գե-  
եցիկ:

— Խմբագրությունս ստացաւ հետեւեալ  
տնօրէնական հրատարակութիւնները.  
1) Եղիշապետ Մուրառեան — «Բնական  
լատմութիւն Արշակ Երկրորդի և առեր  
նշապ որդւոյն», Ալեքսանդրիա, 1900 թ.,  
2) Գ. Բ. Բ. 198, գինը 2 1/2, ֆրանկ. 2) Բ. Բ.  
Իւոլուդեան — «Երկնախա», Պետերբուրգ,  
1901 թ., էջ 48, գինը 10 կ.

ՄԵԶ ԴՐՈՒՄ ԵՆ.

ՍԷՆՏԻՅԵ. — Մարտի 20 ին երդում  
տրին նահանգապետից հաստատում  
աղաքային նոր իրաւասունքը. նախկին  
աղաքագլուխը կարգաց 1901 թ. նա-  
հանաշիւը, որը նոյնպէս հաստատում  
նահանգապետից ըստ այդ նախահա-  
մարկի մուտքը լինելու է 11 891 ր. 20 կ.,  
սկ ծախքը—11,890 ր. 50 կ., որը քա-  
ղաքագլուխ ընտրելու համար կայանալիք  
ողովի նախագահ ընտրուից 8. Սափա-  
եան:

ԲԱԳՈՒԻՑ. — Մարտի 23 ին, առաւօ-  
րեան ժամն 8<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Բազարանեա փողոցում

ի ասպալի անցք տեղի ունեցաւ. մի  
նորոտաբոլ պարսիկ շարքառ գիւղից  
Քազուրի նահանգի) գալով քաղաք՝ վերե-  
ր շնչաւ փողոցում հանդիպում է մի քա-  
ւի տարի առաջ իւր եղբօրն սպանող  
վրդու պարսիկներին, և ատրճանակի մի  
հիւսի հարուածներով վերջ է տալիս եր-  
րուսի կենսոյքին էլ. Գիւղականաբ. եղած՝  
բերին տարան հիւանդանոց. ոճբազործը  
ւր յօժար կամբով անձնատուր եղաւ  
տարիկանութեան. Գառնառը՝ իւր սպա-  
նուած եղբոր վրէժը լուծեց և լինումս  
բարձր քանակաւ է աննեն:

ՂՐՐԱԶԻՆԱՐ գիւղից (Գանձակի գաւ.)-  
-Իսրէլ բնորոշ գէտը՝ առաջ եմ բերում

հետևեալը, որ պատահել է անցած շա-  
աբթ: Անյայտ շարագործները մտնում են  
իւղից հագուի կէս վերտո հետև գրտ-  
նից Սողոմոն Ոսկեանցի պալէս ե խա-  
րդի 900 վազն ու դեղձի 27 ծառ ինչից  
տոտում: Բացի դրանից, 30 խնձորենու  
դեղձենու բնից կեղեր պլոկում մաշ-  
ում, շատ ծառերի մինչև անգամ ճիղ-  
ները կտրատում են: Չարագործները  
բանով շրտականանալով՝ կրակում են  
զգու փչչ ցանկապատը ե անյայտանում:  
արագործները դեռ ես չեն գտնուած:

ԼԱՐՈՍԻՃ (Պարսկ.)։— Մարտի 7 ի Տոգա-  
 արձույթ իւնը, Լաշտի թատերասէրների  
 բոլորիւնը յարգելով, ընդհանուր ժողով  
 ի հրաւիրել, ուր ընտելացնէ հինգ հո-  
 ի թատերական ընկ. վարչութեան  
 նկարմներ, հին վարչութեան ժամաւա-  
 ամիջոցը վաղուց լրացած էր և անկա-  
 րելիք երկուսն էլ հրամարումք. մնա-  
 թիւք երկ մէկը, որ ամեն ինչ կարժէք  
 ընէ սեպհականացնելով՝ իւր պարտա-  
 ւորութիւններն էլ չէր կատարում։ Յու-  
 լով ենք, որ նոր վարչութիւնը կար-  
 արացնէ, իւր վրայ դրուած յոյսերը և  
 ուսակով ու սխառմով կը պոյծէ։ Նոր  
 վարչութիւնը պիտի աշխատէ թատերա-  
 լէրների մի լաւ խումբ կազմակերպել-  
 ։ Եր պիէսներ ձեռք բերել, որոնք յար-  
 ար են իւրաքանչիւր համար. թատերական  
 պետներ ի պարագաւելի մասին՝ ևս  
 ոգայ։

ՀՈՒՄԱՆՈՐՈՒԹԵԱՆ, ՆՈՐ ՄԻ-  
ՆԻՍՏՈ

—  
Լուսաւորութեան նոր միջիտար է նշա-  
ւելուած գեներալ ազիտանտ Վաննով

19

սկի, որ  
տեսաւ  
«Գեօր  
կըթ ու  
թիւնը  
դ, խի  
հաստա  
բոր Գ  
կազմա  
կանա  
մանն  
քի վոր  
բոցկա  
թիւնն  
համա  
նական  
թարձ  
ձառու  
բքիցի  
նու  
կուս  
առան  
սօսի  
եմ, որ  
դէպի  
սանկ  
կըմա  
սրա  
տու  
օգնե  
Ընդ  
մտոյ  
ւակն  
կըհ  
հետ  
մի  
ձառ  
նի  
քի  
հա  
նա  
խ  
նկ  
նի  
նկ

ՆԱԼ  
Ախա  
ների ի  
ակմբան  
բանտա  
ի յիշա  
Այդ առ  
խումբը  
հեղինա  
յով նր  
տրումն  
հայ քե  
նհրկ  
բուած  
պատկե  
— 1901

տպուհ  
կայացմ  
հեռագ  
ցին թ  
մարտի  
տերազ  
յայտնու  
իրենց  
Ահս  
Ախալցխ  
Սրան  
թուին  
խիչևան  
րում է  
խմբու  
սարակ  
արտաս  
առիթ  
թեքես  
ցից, որ  
այդ գի  
թիւնը  
Ամեն  
գիւղամ  
բը, որ  
լու գի  
հեան  
սկանա

նուանց ման թողնեմ, է՛հ, միւս անգամ  
դը դիժ մաազորեմ կըրհակառակի աղի  
տառաշ, մանտանաղ որ միս առնողները  
Ջարարիայի օրն ընկել մնացել են, չեն  
ստուում, մէկ էլ՝ եթէ խօսեն, ֆի է նը-  
շանց լսողը: Արտօնեալ աղաներից յե-  
տոյ գալիս են գիւլի միւս աղաները,  
տա՛նով փող տուողներ (ղասաբներին),  
ուրուկէք, ջըբաժ և այլն և այլն: Թե՛նե-  
ս որ տալին մի մի գունաւոր տօպրակ,  
հետեւին կանգնած սպասում են լամ մօի  
բալուն: Դալիս է մաազորեմ, իմանում  
բանց ցանկութիւնը և ոշխարի կամ  
մի լաւ տեղերը կտրում ուղարկում է  
խանութ: Երբ «խտվաթանում են», հա-  
տում են խանութից լաւ կտորներ, քա-  
րում առանց դավանակի (Թորի կամ  
լիճ) և տուն ուղարկում: Սքանց վրայ  
էլ աւելացրու երկրորդ կարգի աղաներ՝  
զգիր, չվուշ, ջըբաժի տղէր, ապա գա-  
լիս են մաազորեմ խնամի, փեսայ, քա-  
ւոր, աներ, եղբայր, այն ժամանակ ըն-  
թեցողոր կարող է հասկանալ, թէ ինչ  
միս կտրատալ նա, որ ոչ մեծ աղա է,  
նչ գիւղի աղա և ոչ էլ մաազորեմ ազ-  
գական կամ խնամի կամ քաւոր:

Նայա բոլոր անկարգութիւնները կա-  
տարում են մի վարչութեան կեդրոնում,  
երբ պոլիցիա և գիւղական կառավարու-  
թիւն հաւատարմապէս միջոց և պարտա-  
ւանութիւն ունին հսկելու, երբ շարու-  
նակ գահազատն ու դժգոհութիւնը չի  
կտրում, երբ նոյն իսկ նամակներով  
դիմում են, ուր որ հարկն է, այս մօի  
փորձանքին վերջ դնելու համար:

Այս առթիւ անցնալ տարի էլ մարդ  
էր եկել, մարալի ձեռին, և հէնց որ 3  
մարդիկ մի տեղ խմբում էին, գոռում էր  
«հեռու», չէր թողնում մօին մօտենալ,  
չայց նրա պահած կարգն այն էր լի-  
նում, որ հէնց մինչը երեսը իւր ծանօթ-  
ներից, առաջ է եկել թէ ու՛ր՝ մէկ բան  
էր, առաջ էր քաշում և միւս տալիս,  
փորձեմ մօի տէրն ինքը լինէր՝ «աներնք  
գործի մարդիկ են, թողք շուտ ետանեն»,  
ստում էր, սաես ուրիշներն անգործ այն-  
տեղ վեր էին ընկել:

Սարգ

---

**Բ Ա Ղ Ա Բ Ա Կ Ա Ն**

---

**2ԻՆՍՏԻՏՈՒՆ**

«Times»-ի թղթակիցը Չանքհայից  
հեռագրում է մարտի 13-ից. «Ինչպէս  
ամենաբաւ աղբիւրից հաղորդում են ինձ,  
բարաւանիքը Լի-Շունգ-Չանգին և Յինին  
սանձնադարձել է օտարերկրայ գեպպա-  
նների յայտարարել, որ 2ինաստանը հրա-  
ժարուել է ստորագրել մանջուրեան պայ-  
մանաւիլը. նոյն բանի մասին հաղոր-  
դուած է նաև բոլոր փոխարքաներին:  
Սնտահան հաղորդում են, որ աբրունի-  
քը յըջօրէն կամենում է գահը Գեկինից  
փոխադրել ուրիշ տեղը»:

«Times»-ի այս լուրը հաստատում է  
նաև «Standard»-ի Չանքհայի թղթակի-  
ցը, հիմնուելով նաեկինի փոխարքայի  
տաացած հեռագրի վրայ: Թղթակիցն  
աւելացնում է. «Այսօր Խանկուսից ստա-  
ցուած մի հեռագիր հաղորդում է, թէ  
այնտեղի անուանի քաղաքացիների մէջ  
մեծութիւն տարբեր է տրեւում պայմանագիրը  
մերժուելու առթիւ նրանք փող են հա-  
ւարում հակառուսական շարժմանը  
նպաստելու համար»:

Սակայն միւս կողմից «Դէյտերի գործ» ձը  
Գեկինից ուղարկած հեռագրների մէջ  
անձիշտ է անուանում այն լուրը, թէ  
Մանջուրիային վերաբերեալ պայմանագի-  
րը մերժուած է ամբողջովին. ճշմարտու-  
թիւնն այն է, որ 2ինաստանը միայն  
առարկութիւններ է առել այդ պայմա-  
նագրի մի քանի կետերի դէմ:

—«Standard» ին Չանքհայից հաղոր-  
դում են, որ Լի-Շունգ-Չանգը կընշանա-  
լուի արտաքին գործերի մինիստր, այ-  
նինքն նա կրկատարի այն պաշտօնը, որ  
կատարում էր այժմ վերացուած ձուռգ-  
ի-եամեններ:

